

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 2508-2023 /

Onderwerp: Woonwagengebeleid gemeente Maashorst 2023

Auteur	: Wendy Thissen
Domein/team	: Ruimte / Planvorming en ontwerp
E-mail	: Wendy.Thissen@gemeentemaashorst.nl
Port.	: F.J.M. van Lankvelt

Effect op de begroting

Ja Nee

Onderwerp

Woonwagengebeleid gemeente Maashorst 2023

Voorstel

1. De beleidsnotitie Woonwagenge- en standplaatsenbeleid gemeente Maashorst 2023 vast te stellen;
2. de toewijzingsregels volgens het Regionale Handelingsperspectief Noordoost Brabant voor woonwagenge en standplaatsen vast te stellen;

Inleiding

Met dit raadsvoorstel wordt uw raad voorgesteld het woonwagenge- en standplaatsenbeleid Gemeente Maashorst 2023 vast te stellen. Dit beleid is samen met de provincie Brabant, de regio Noordoost Brabant, de woningcorporaties en met de woonwagengebewoners ontwikkeld.

Op 12 juli 2018 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een brief met het beleidskader 'Gemeentelijk woonwagenge- en standplaatsenbeleid' naar de Tweede Kamer gezonden. In dit beleidskader worden gemeenten geadviseerd het woonwagengebeleid in overeenstemming te brengen met de uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de mens (EHRM), de aanbevelingen van het College van de Rechten van de Mens en de Nationale Ombudsman. In essentie gaat het hierbij om het beschermen van woonwagengebewoners tegen discriminatie, het waarborgen van hun mensenrechten en het bieden van rechtszekerheid en duidelijkheid. Gemeentebesturen voerden namelijk in de periode 1919-1999 de Woonwagengewet uit. In 1999 werd deze Woonwagengewet ingetrokken. Dit leidde ertoe dat gemeenten in principe geen standplaatsen meer hebben toegevoegd, maar wel hebben afgebouwd.

Door het beleid voor woonwagenbewoners te expliciteren wordt de specifieke woonbehoefte van deze groep gewaarborgd. Dit zou ertoe moeten leiden dat de trend van de afgelopen decennia, een daling van het aantal standplaatsen, wordt gekeerd.

Het belangrijkste punt is dat de gemeente een zorgplicht heeft om beleid te ontwikkelen zodat het woonwagenbeleid voldoende wordt gefaciliteerd en beschermd.

Dit betekent voor het opstellen van gemeentelijk beleid concreet de volgende opdrachten:

1. De gemeente stelt het beleid voor woonwagens en standplaatsen vast als onderdeel van het volkshuisvestingsbeleid, bijvoorbeeld in de woon- en zorgvisie;
2. het beleid dient voldoende rekening te houden met en ruimte te geven voor het woonwagenleven van woonwagenbewoners;
3. hiervoor is nodig dat de behoefte aan standplaatsen helder is;
4. de afbouw van standplaatsen is niet toegestaan (behoudens uitzonderlijke omstandigheden) zolang er behoefte is aan standplaatsen;
5. een woningzoekende woonwagenbewoner die dit wenst, heeft binnen een redelijke termijn kans op een standplaats. Hierbij kan eenzelfde wachttijd worden aangehouden als in een gemeente specifieke woonvorm voor sociale huisvesting, zoals een eengezinswoning in een gewilde buurt.

In Noordoost Brabant hebben de gemeenten en wooncorporaties er vervolgens voor gekozen om een gezamenlijk 'Regionaal handelingsperspectief' op te stellen (uitgezonderd gemeente Boekel). In dit handelingsperspectief worden voorstellen gedaan om de gestelde doelen te bereiken. Het is duidelijk dat de situatie in elke gemeente anders is, daarom worden in het perspectief een aantal handvatten aangereikt om het nieuwe landelijke woonwagenbeleid te implementeren in de gemeente. De regionale beleidsregels zijn in het lokale toewijzingsbeleid van gemeente Maashorst geïmplementeerd.

Concreet gaat het om:

- Het inschrijven voor een woonwagen of standplaats wordt regionaal geregeld;
- bij toewijzing van woonwagens of standplaatsen wordt rekening gehouden met de traditie dat het leven in familieverband een cultureel en beschermd erfgoed is.
- Hiervoor wordt een voorrangssysteem volgens het afstammelingsbeginsel gehanteerd. Dit zijn personen die kunnen aantonen dat zij en hun (voor)ouders in een woonwagen hebben gewoond gehanteerd.
- Woonwagenbewoners uit Maashorst hebben voorrang op woonwagenbewoners uit de regio en op de rest van het land.

In gesprek met onze woonwagenbewoners

In het samenwerkingstraject tussen de gemeenten van Noordoost Brabant is afgesproken dat iedere gemeente een woonbehoefte onderzoek uitvoert om een beeld te vormen van het aantal gewenste woonwagens en standplaatsen. Hiervoor hebben betrokken ambtenaren met de huidige woonwagenbewoners en de voormalig woonwagenbewoners (spijtoptanten) persoonlijke gesprekken gevoerd. Hierbij is hen het nieuwe toewijzingsstelsel uitgelegd en gevraagd om adviezen. Allen konden zich vinden in voorgestelde toewijzingsbeleid voor woonwagens en standplaatsen, dat in de basis berust op het leven in familieverband.

Woonbehoefte

Het huidige aanbod in gemeente Maashorst bestaat uit 2 woonwagenkampen met in totaal 6 woonwagens in Schaijk (3) en Uden (3). De wagens zijn in eigendom van de bewoners, zij huren de standplaatsen van de gemeente. Er is behoefte aan uitbreiding van standplaatsen voor de gezinsleden. 1 Standplaats op 't Oliemeulen en 2 op Berkendonk.

De gesprekken werden ook gevoerd met spijtoptanten (personen die eerder in een woonwagen woonden maar door omstandigheden niet meer). Hierbij is het duidelijk dat de behoefte aan woonwagens- en standplaatsen groter is dan het huidige aanbod. Er is met name behoefte aan sociale huurwoonwagens.

Themabijeenkomst Wonen

Op 30 maart jl. zijn tijdens de themabijeenkomst Wonen gemeenteraadsleden geïnformeerd over het voorgenomen woonwagen- en standplaatsenbeleid. Hierin werd ook de behoefte aan uitbreiding van het aantal standplaatsen toegelicht.

Bijgaande beleidsnotitie bevat geen besluit over uitbreiding van het aantal woonwagens en standplaatsen, maar richt zich op het voldoen aan het mensenrechtelijk kader van het College van de Rechten van de Mens waarbij wij een kwalitatief goede woon- en leefomgeving willen bieden aan de doelgroep. Het aanbieden van voldoende woonwagens en standplaatsen is onderdeel van de bijbehorende wet- en regelgeving. Hiervoor is een samenwerking nodig tussen gemeente (aanwijzen standplaatsen) en wooncorporaties (beschikbaar stellen woonwagens voor de doelgroep). Op moment van dit schrijven worden hier gezamenlijk de mogelijkheden van verkend. Vanwege de wettelijke verplichting, de regionale afspraken en om herleidbare transparantie te creëren voor de doelgroep wordt de gemeenteraad gevraagd om eerst het woonwagen- en standplaatsen gemeente Maashorst 2023 vast te stellen en te borgen als onderdeel van het volkshuisvestelijkbeleid van de gemeente Maashorst.

Beoogd effect

Te voldoen aan de volkshuisvestelijke opgave.

Net zoals bij alle andere huisvestingsopgaven werkt de gemeente aan het voorzien in de woonbehoefte van woonwagenbewoners, op locaties waar het prettig wonen is en die schoon, heel en veilig zijn.

Gemeente Maashorst voldoet aan het Landelijk beleidskader Woonwagen- en standplaatsenbeleid door:

- De overheid spant zich in om te voorzien in adequate huisvesting, waarbij rekening wordt gehouden met de (erkende) specifieke wooncultuur van woonwagenbewoners.
- Het is niet geoorloofd om het aantal standplaatsen af te bouwen of niet uit te breiden, terwijl er sprake is van een duidelijke behoefte vanuit de woonwagenbewoners (dit is in strijd is met de Algemene wet gelijke behandeling (AWGB)).
- De behoefte aan standplaatsen en woonwagens wordt geïnventariseerd.

Argumenten

Woonwagenbewoner zoekt standplaats

De Nationale Ombudsman heeft in mei 2017 een rapport uitgegeven over de betrouwbaarheid van de overheid ten aanzien van het borgen van mensenrechten van woonwagenbewoners. In het rapport zijn aanbevelingen weergegeven voor het Rijk en gemeenten. Het Rijk heeft daarom een beleidskader gemaakt.

Beleidskader gemeentelijke woonwagen- en standplaatsenbeleid 2018

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft in juli 2018 het Beleidskader gemeentelijke woonwagen- en standplaatsenbeleid opgesteld. Met het beleidskader kunnen gemeenten toetsen of hun lokale beleid in lijn is met het mensenrechtelijk kader. Gemeenten die strijdigheid in het beleid vaststellen, worden aanpassingen verwacht.

Woningwet 2015 en de Huisvestingswet 2014

In deze landelijke wetten is regelgeving over woonwagenstandplaatsen opnieuw opgenomen.

Bouwbesluit en Handreiking Brandveiligheid van woonwagens en woonwagencentra

Hierin staan de minimale eisen voor de woonwagens en de kaders voor brandveiligheid.

Kanttekeningen

Een veelgehoord misverstand is dat met een specifiek woonwagenbeleid voor een zeer kleine groep een voorkeursbehandeling wordt gecreëerd ten opzicht van reguliere inwoners van de gemeente. Een groot verschil met reguliere inwoners is echter, dat het reguliere woonbeleid hier doorgaans niet in strijd is met mensenrechten en dat er sinds 1999 veel reguliere woningen zijn gebouwd, maar geen enkele standplaats.

Financiën

In 2023 nog niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Participatie

Woningcorporaties en de woonwagenbewoners zijn betrokken bij het tot stand komen van dit beleid.

Communicatie

Bij vaststelling van dit beleid wordt de doelgroep geïnformeerd, zowel schriftelijk als telefonisch.

Vervolg

- Per 1 februari 2024 kunnen de woonwagenbewoners zich inschrijven in het regionale woonruimteverdeelsysteem voor een woonwagen in de regio met als voorkeur gemeente Maashorst;
- de gemeente Maashorst start dit jaar met de verkenning van de mogelijkheid om bestaande woonwagenkampen uit te breiden en/of een derde, kleinschalig woonwagenkamp geschikt voor maximaal 5 sociale huurwoningen aan te leggen. Hierover zijn gesprekken tussen gemeente met wooncorporaties Area en Mooiland gaande;
- over de resultaten van deze verkenning wordt de gemeenteraad geïnformeerd middels een raadsinformatiebrief.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit

1. Woonwagen- en standplaatsenbeleid gemeente Maashorst 2023
2. Regionaal Handelingsperspectief Noordoost Brabant

Bijlagen ter informatie

1. BZK Gemeentelijk beleidskader woonwagen en standplaatsenbeleid 2018

Uden, 11 juli 2023

Burgemeester en wethouders van gemeente Maashorst,
de secretaris, de burgemeester,

J.A.G.M. van Aaken

M.J.D. Donders-de Leest (wnd.)